

Živele!

25 let filma in videa

24. 9. – 7. 10. 2019, Galerija Alkatraz

25. Mednarodni festival sodobnih umetnosti – Mesto žensk

Zemira Alajbegović & Neven Korda*
Nika Autor*
Vesna Bukovec*
Jasmina Cibic*
Ana Čigon*
Andreja Džakušič
Ana Grobler
Marina Gržinić & Aina Šmid
Đejmi Hadrović
Maja Hodošček
Sanela Jahić
Neža Knez
Polonca Lovšin*
Aprilija Lužar
Nika Oblak & Primož Novak
Ana Pečar & Oliver Ressler
Nataša Prosenc Stearns
Marija Mojca Pungerčar
Pila Rusjan
Duba Sambolec
Zvonka T Simčič
Nataša Skušek
Metka Zupanič
Valerie Wolf Gang

Kuratori: Vesna Bukovec, Ana Čigon

Živele!

25 let filma in videa

Ob jubilejni ediciji festivala Mesto žensk naju je – skupaj z Varjo Močnik, ki je pripravila izbor filmskih režiserk – doletela častna naloga pripraviti pregled in izbor del videastk, delujočih v slovenskem prostoru v obdobju zadnjih petindvajsetih let, kolikor traja festival. Ideja za ponoven pregled produkcije videa in filma je nastala kot poklon prvima dvema maratonoma, leta 1997 in 2000, ki ju je v okviru festivala Mesto žensk organizirala režiserka Maja Weiss. Takrat je bil to prvi obširnejši prikaz produkcije ustvarjalk v slovenski filmski zgodovini. Z grenkim priokusom, saj smo šele leta 2002 dobile prvi igrani celovečerni film, ki ga je posnela režiserka (*Varuh meje*, r. Maja Weiss). Je pa zato na področju videa povsem drugačna slika, saj je bila Ana Nuša Dragan (v tandemu s Srečom Draganom) začetnica videoumetnosti pri nas.

Od zadnjega maratona je minilo že 19 let, torej je skrajni čas za ponovni pregled in raziskavo. Zahtevne naloge sva se lotili tako, da sva si že takoj na začetku postavili omejitve, saj niti prostorsko in časovno niti finančno ni mogoče predstaviti natančnega pregleda in popisa vseh avtoric ter vse nastale produkcije. Odločili sva se za simbolno število 25: 25 avtoric, ki ustvarjajo zadnjih 25 let, ob 25. obletnici festivala. Pri iskanju avtoric sva izhajali iz videoarhiva Postaja DIVA pri SCCA-Ljubljana in preteklih edicij festivala Mesto žensk. Osredotočili sva se na tiste, ki ustvarjajo video in film znotraj širšega področja vizualnih umetnosti. Najin izbor je seveda subjektiven in odraža najine preference do del s feministično in družbeno-kritično vsebino, ki so nastala po letu 1995.

Izbrana dela so primeri različnih razstavnih oblik, ki jih medij videa omogoča. Večina del je predstavljena v galerijskem prostoru v obliki enokanalnih, večkanalnih ali instalacijskih postavitev na različnih nosilcih. Nekatera dela bodo predvajana v kinodvorani kot del maratona kratkih filmov slovenskih režiserk v Kinoteki 3. oktobra med poldnevom in polnočjo. S predvajanjem njihovih filmov v rednem programu se bo slovenskim režiserkam poklonila tudi RTV Slovenija.

Pomemben del razstave v Galeriji Alkatraz, ki se nadaljuje tudi na spletu, je projekt *Odprti imenik ustvarjalk*. Na razstavo tako simbolno vsaj z imenom vključujeva tudi vse avtorice, ki niso prisotne z razstavljenim delom. Obiskovalke in obiskovalce vabiva, da dopišejo manjkajoča imena in pomagajo sestavljati in dopolnjevati popis ustvarjalk, ki so delovale ali še delujejo v tem geografskem prostoru na področju videa, filma, animacije in intermedijske umetnosti (ki uporablja medij videa).

Kaj je skupno vsem 25 delom, ki jih predstavlja v najinem izboru? Odgovor ni enostaven, a je nekako soroden odprti formi feministične misli, ki stalno preverja temelje svojih predpostavk ter prilagaja svoje cilje in kritiko glede na trenutne družbene, ekonomske in politične razmere. Zanimalo naju je, kako kultura, gospodarsko-družbena ureditev in politika neposredno vplivajo na življenje žensk

in ljudi na splošno. Nekatere avtorice v svojih delih obravnavajo teme družbenega, ekonomskega (razrednega) in političnega položaja žensk, ki jih navadno štejemo bolj v javno sfero, druge avtorice pa v svojih delih posegajo v zasebno sfero. Vprašanja spolnih in reproduktivnih pravic, ženskega telesa, bolečine in nasilja nad ženskami so teme, ki jih avtorice razkrivajo, reprezentirajo in jim s tem dajejo vidnost v javnem prostoru. Pozornost usmerjajo na zamlčane teme in diskriminirane družbene skupine ter izpostavljajo odsotnost kritičnega pogleda na aktualno družbeno in politično dogajanje, kar so teme, ki so redko zastopane v medijih. Izpostavljanje teh problematik je morda pogost motiv njihovega ustvarjanja tudi zato, ker je bil zgodovinsko gledano spomin na mnoge pomembne ženske osebnosti in na dogodke, ki imajo pomen predvsem za »drugo polovico«, v preteklosti večkrat zabrisan.

Priznana umetnica Duba Sambolec v dvokanalnem videu *Shadowless A in B* (*Brez sence A & Brez sence B*, 2000) govori prav o tem – o luknjah v medijskem prostoru. In kar shrljivo je, da se ob klicih »What really happened? What is going on?« (»Kaj se je v resnici zgodilo? Kaj se dogaja?«) sprašujemo, ali ni bil ta video morda posnet včeraj. Koliko banalnih novic nam mediji vsakodnevno servirajo kot nekaj pomembnega in koliko dejansko pomembnih informacij je zamlčanih? Človek z daljnogledom okrog vratu, stalno na preži za informacijami, a z zavezanimi očmi in s ponavljajočo prošnjo po pojasnilih in vodenju se zdi groteskna podoba današnjega časa.

Prenos znanja in informacij pa ni samo domena medijev. Prvenstveno se s tem ukvarja šola, ki z izborom učnih vsebin mladim posreduje znanje, ki ga narekuje vladajoča ideologija. Če se je v prejšnjem političnem sistemu zdelo, da je ideologija vse preveč vpeta v šolo in naj bi bila šola danes ideološko nevtralna, nam Maja Hodošek z videom *Učna ura* (2017) pokaže, da temu ni tako. Temo parti-zanskega šolstva, ki ni več del utečenih učnih kurikulumov in ostaja del pozabljenega zgodovine, je učiteljici predlagala umetnica sama. Pogovor o pomenu izobraževanja v radikalnih razmerah v času NOB ter odnosu med učiteljico in otroki spremljamo v ozadju. Avtorica se z izborom kadrov v videu osredotoča zgolj na tiste dijakinje in dijake, ki pogovor spremljajo nezainteresirano. Tiha, pasivna večina v razredu tako odraža značilnost današnje širše družbe, kjer se ljudje ukvarjajo predvsem z lastnimi problemi.

Nekdaj ideološko obarvano formo filmskega obzornika za prebijanje medijske tišine spretno uporabi Nika Autor v okviru Obzorniške fronte z *Obzornikom 63 – Vlak senc* (2017). Filmsko formo obzornika, ki je v predtelevizijskem času informiral občinstvo o aktualnem dogajanju, avtorica aktualizira in jo uporabi za angažiran razmislek o humanitarni tragediji beguncev v Evropi. Skozi zgodovino filma išče prostor za reprezentacijo – izrisovanje podobe tistih, ki do nje nimajo pravice. O podobi Slovenije in Evrope, njunem odnosu do obdobja, ko so prihajale večje skupine beguncev, in usmerjanju pozornosti na tisto, kar je s humanitarne-ga stališča najbolj pomembno, v animaciji *Okrožnica* (2016) govori tudi Vesna Bukovec. Potem, ko so nas mediji bombardirali (in to še naprej počnejo) s podatki o številu ljudi, ki so prešli našo mejo (pri čemer je seveda govora o t. i. nezatele-nih tujcih, ne pa tudi o naših severnih in zahodnih sosedih), o količini denarja, ki

smo ga porabili za to (pri čemer smo denar porabili predvsem za policijo, vojsko, sramotno rezilno žico in panelne ograje), in nam razlagali, kako migranti ogrožajo našo varnost, nas *Okrožnica* opominja na tiste vrednote, ki so pomembne iz človeškega vidika in namesto strahu spodbujajo solidarnost.

In kakšno zvezo imajo mediji, šola in begunska tematika s feminizmom? Veliko. Družba identitete posameznika_ce ne konstituira le glede na biološki spol (ki je tudi sam družbeni konstrukt), ampak tudi glede na druge vidike, kot so razredna pripadnost, nacionalnost, spolna usmerjenost in identiteta, vera idr. Ženska je hkrati lahko tudi begunka, muslimanka, lezbijka, bogata zahodnjakinja ali vzhodnoevropejka, pripadnica srednjega sloja ipd. Karkoli od tega lahko zelo različno vpliva na njeno stvarnost. To, čemur v feminizmu pravimo intersekcionalnost, v delu *Silent Observer (Tihi opazovalec, 2017)* komentira Đejmi Hadrović. Čeprav je večino časa ne vidimo, gre pri tem delu v bistvu za eno najbolj pogostih feminističnih umetniških form – avtoportret. A ne gre za romantični portret genialne umetnice, ki bi razkrival, od kod izvira njena ustvarjalna sila. Avtorica ne govori o tem, kdaj v mladosti je prvič prišla za svinčnik, ampak o tem, kako jo je svet definiral. Avtoportret je umeščen v družbeni in politični kontekst ter z definiranjem osebnih okoliščin podaja kritičen odsev gledalstva – družbe. Hkrati se avtorica z nami poigra in nam s tem vrne pogled – občinstvu svoj poklic predstavi zavajajoče, razkrije njegovo prekarnost in težavnost, a šele na koncu izvemo, da ne govori o poklicu prostitutke, temveč o umetniškem poklicu.

Vprašanje ekonomskega položaja umetnice, ki ga v svojem videu načne Hadrović, nadgradi in dopolni Andreja Džakušič. V *Taktikah preživetja* (2011) poslušamo izkušnje slovenskih in mednarodnih umetnic_kov o načinih preživetja v povezavi z umetniško prakso, ki jo vsi_e prepoznavajo kot prekarno obliko dela. V obstoječem umetnostnem sistemu njihovo delo ni cenjeno, ne zagotavlja jim socialne varnosti, običajno je premalo, prepogosto pa sploh ni plačano. Džakušič govori o podlosti, nedostojnosti in poniževanju v tem poklicu; ko so lahko plačani vsi, ki sodelujejo pri procesu pripravljanja razstave – razen umetnic in umetnikov. Ti ostajajo spodaj, na dnu. Zato na videu ne vidimo obrazov, temveč stopala in čevlje govork_cev, v ozadju pa obris njihovitih stanovanj in ateljejev.

Večina slovenskih ustvarjalk_cev razstavlja v institucijah, ki so podprte z državnim ali občinskim denarjem. Kot nam pokaže že Džakušič, to dejstvo žal ne zagotavlja pravičnega odnosa do njihovega dela, a poleg finančne podhranjenosti lahko pri produkciji, sofinancirani s strani države, nastopijo tudi drugačni pritiski. Jasmina Cibic v delu *Plodovi naše zemlje* (2013) razkriva interese države ob financiranju umetniških projektov. Prek rekonstrukcije parlamentarne debate iz leta 1957 o tem, katera dela bi bila najbolj primerna in reprezentativna za okras novozgrajenega parlamenta, Cibic pokaže, da so pri odločanju o velikih reprezentativnih projektih v igri številni dejavniki. Umetnost se tu pokaže kot poligon za boj med interesi glede konstrukcije nacionalne identitete po meri trenutno vladajoče politike ob hkratnih vplivih tako banalnih parametrov, kot je časovno omejena razpoložljivost odločevalcev in ohranjanje čiste vesti politikov ob hitenju pri izbiri, s katero skoraj nihče ni zadovoljen.

O sodobnejših težavah v umetniškem svetu govori delo umetnice mlajše generacije Valerie Wolf Gang. Mlade umetnice in umetniki se zaradi skromnih delovnih pogojev pogosto zatekajo k umetniškim rezidencam, ki so seveda dobrodošle, še posebej za tiste, ki jih potovanja in delo v tujini zanimajo, a tudi te imajo svoje slabe strani. Ta življenjski slog ima pomenljive posledice tudi za naše zasebno življenje in partnerske odnose, o čemer govori Valerie Wolf Gang v svoji instalaciji *Oprosti, danes mi ne bo uspelo* (2018).

Seveda je potrebno položaj umetnic in umetnikov preučevati tudi širše, skozi kritiko neoliberalizma, s čimer se ukvarja več umetnic. Nekatera tovrstna dela so vključena v najin izbor, a k tej temi se bova vrnila pozneje. Instalacija *Oprosti, danes mi ne bo uspelo* namreč odpira tudi vprašanji zasebne sfere in ženskega telesa, ki sta klasična motiva feministične umetnosti. Ana Grobler v videu *Migraine* (*Migrena*, 2007) obravnava bolezen, ki prizadene trikrat toliko žensk kot moških, in se sprašuje, ali je njena pogostost pogojena biološko ali družbeno. Družba in zdravstvo se temu problemu ne posvečata pretirano. Navadno migrene odpišemo kot nujno zlo, na katerega naj se ženske navadijo.

O ženskem telesu v povezavi z reproduktivnimi pravicami in materinstvom govorita videa *Ekstaza* (2005) Nataše Skušek in *Ad Utero Ab Ovo* (2007) Zvonke T Simčič. Regulacija reproduktivnih pravic in s tem ženskih teles v zahodnem svetu še vedno ni stvar preteklosti. Čeprav se svetovno prebivalstvo bliskovito širi in bo kmalu preseglo meje zmogljivosti planeta, je za družbo ideja o zmanjševanju rodnosti nepredstavljiva. Od ženske se še vedno pričakuje, da bo imela otroka in da si ga bo želela. In marsikatera si ga. Povedno pa je, da si naša družba ne želi povečevanja prirastka prebivalstva z migracijami. Prav tako samskim ženskam ne dovoli, da bi zanosile z umetno oploditvijo. Zvonka T Simčič diktata družbe ne sprejema. V videu obravnava lastno izkušnjo umetne oploditve, nosečnosti in rojstva. Na dvoličnost družbe (in religije) pokaže z upodobitvijo same sebe kot noseče Device Marije. A regulacija se tu ne zaključi. Materinstvo se v javnosti pojavlja samo v pozitivni luči. O negativnih izkušnjah se le redko govori. Prav tako kot v javnem prostoru ni zaželeno dojenje, se tudi redko javno govori o bolečinah, ki so s tem lahko povezane. Nataša Skušek skozi niz avtoportretov med bolečim dojenjem poudarja svoj obraz in tako govori o kompleksnosti materinstva ter zapisuje realnost, ki jo je prepoznala v lastni izkušnji.

O posebni vrsti regulacije teles govori tudi animacija *Uporni duh* (2017). Avtorica Ana Čigon v njej razkriva absurdnost birokratskega sistema, ki osebam, ki se ne morejo ali nočejo umestiti v binarno spolno delitev, odreka pravico do pravne potrditve. Avtorica to problematiko premešča v živalski svet, da bi se tako izognila še enemu frustrirajočemu elementu v komunikaciji, jeziku, saj nebinarne osebe doživljajo zagato že zaradi spolne zaznamovanosti slovenskega jezika.

Ujetost, nemoč in jezo, ki jo posameznice_ki občutimo v omejujočih družbenih okvirih, izvrstno upodobi Nika Oblak in Primož Novak v instalaciji *The Scream* (*Krik*, 2015). Umetnica, oblečena v črno v praznem temnem prostoru performira eksistencialni Munchov krik in z njim razbije stekleno steno digitalne kletke. Bi to lahko bil »histerični« krik, ki bo prebil tudi stekleni strop? Kriku nasproti sva

postavili delo *Za-nič* (2016) Neže Knez. Obema je skupna humorna gesta absurdnega, neproduktivnega dejanja, ki povzroči razpoko oziroma luknjo. Naslov *Za-nič* vključuje dva pomena, ki sta pri ustvarjanju in recepciji umetniških del ključna, to sta vprašanji umetniške intence in kvalitete dela. S fizičnim delom kopanja luknje pa avtorica vzpostavi tudi povezavo z ekonomsko vrednostjo dela, ki je v umetnosti prekarno, o čemer govori že delo Andreje Džakušič. Neža Knez je na travniku kopala luknjo, ki jo je nato zasula. Akcija je za seboj pustila fizične sledi v prostoru in sprožila razmislek o nastanku umetniškega dela. Delo sestavljata videodokumentacija akcije in nabor izjav, ki so jih o pomenu te akcije napisale_i mimoidoče_i.

Iz povsem drugačnih nagibov se zasebne sfere loteva Zemira Alajbegović. Presrečljiv dokumentarec *Med štirimi stenami* (1999), ki ga je režirala skupaj z Nevenom Kordo, razkriva pričevanja pogumnih žensk, ki so se pred nasilnimi partnerji začasno zatekle v varne hiše, ter pomanjkljivosti slovenskega sodstva in sociale, ki zlorabljenim ženskam ne uspeja ponuditi prave zaščite. Kuratoriki razstave se na tem mestu vračava k vidnosti in razkrivanju tabuiziranih tem, ki jih videastke prinašajo na plano. Tako o nasilju, posilstvu, trgovanju z dekleti in ženskami, homo- in lezbofobiji, pedofiliji in izhodih iz nasilja spregovorijo tudi portretiranke v mednarodnem projektu Aprilije Lužar *Ženski Taxi – Govoreči portreti* (2002–2006). Avtorica je v svojem taksiju uspela ustvariti varen prostor za soočanje s težkimi življenjskimi situacijami posameznic, ki so prvič o tem tudi javno spregovorile.

O zasebni sferi govori tudi dokumentarni video Pile Rusijan *Elisa, 5* (2010), ki spremlja praznovanje petega rojstnega dne deklice Elise, ki z družino živi v zaskotani stavbi v São Paulu. A njeno praznovanje prekine nasilna izselitev in posledično izguba doma. Video *Reposition (Ponovno umeščanje)*, (2015) avtorice Nataše Prosenc Stearns govori o težavah mladostnic_kov. Avtorica petim članom kalifornijskega programa za mladostnike z roba družbe s svojim videom vrača dostojanstvo in je hkrati tudi poklon medsebojnemu zaupanju. Skupina v več poskusih premešča (repozicionira) in prepleta lastna telesa, pri tem pa opazuje, ali se v novi pozi/vlogi počuti dobro. Video metaforično govori o njihovem poskusu iskanja nove, boljše pozicije v družbi.

Pila Rusjan in Nataša Prosenc Stearns v svojih videih sicer eksplicitno ne izpostavi vzroka revščine, vendar je jasno, da je nastala situacija tudi posledica nebrzdanega kapitalizma, ki se prav nič ne obremenjuje z družbeno neenakostjo. Posredna kritika kapitalizma je sicer prisotna tudi v nekaterih že omenjenih delih, a bolj neposredno se z njim ukvarja Sanela Jahić. V dvokanalnem videu in kinetičnem objektu *Tempo Tempo* (2014) izprašuje učinke vse večje in hitrejšje avtomatizacije proizvodnega procesa. Razlog za uvajanje strojev v proizvodno industrijo seveda ni v lažšanju bremena delavcev in delavk. Bistveni cilj je pospeševanje učinkovitosti in s tem večanje dobička. Ker vemo, da je v kapitalizmu vsak trenutek element dobička, se stroj ne prilagaja hitrosti in gibom delavke, ampak obratno. Telo postaja vse bolj ujeta v tempo proizvodnega procesa. Ponovno se tako vračamo k regulaciji teles, tokrat po diktatu kapitala. Posledic kapitalskega pehanja za dobičkom pa ne občutijo le delavke in delavci v industriji, temveč tudi

zaposleni v storitveni dejavnosti, kar v svojem delu *Career Fitness (Karierni fitness, 1998)* abstrahira Marija Mojca Pungerčar, ki oblečena v poslovno obleko v videu demonstrira vaje za »krepitev karierne kondicije«, ki pa jo lahko zvedemo tudi na področje delovanja v umetnosti. Birokratizacija poklica, tekmovalnost, igrana dobrovoljnost in komunikativnost naj bi bili vsi bistveni za napredek v karieri, a v videu jih avtorica stopnjuje do absurda in razkriva, do so mantre o osebni odgovornosti za lasten uspeh farsa.

Tako Jahić kot Pungerčar se lotevata posameznih negativnih učinkov kapitalističnega sistema. Ljudi pa je njegova brutalnost najbolj neposredno prizadela v času zategovanja pasov in krčenja socialne države zaradi zmanjševanja javne porabe po krizi leta 2008. Njene posledice so v Evropi prisotne še danes. Kritiko ameriških neoliberalnih idej, ki so povzročile krizo, o povsem prostem trgu, nevmešavanju države, nebrzdani privatizaciji in nepremišljenemu širjenju obsega posojil, ki so stotisoče Američanov spravile v enormne dolgove, ki jih je praktično nemogoče odplačati, komentira Ana Pečar s soavtorjem Oliverjem Resslerjem v delu *In the Red (V rdečih številkah, 2014)*. Dokumentarec ima posebno vrednost tudi zato, ker za razliko od večine ostalih del ne le razkriva določen problem, ki je imanenent neoliberalizmu, ampak predstavlja tudi eno od rešitev, ki jih je skupina protestnikov kolektivno zasnovala in izvedla v okviru gibanja Occupy. Proti represiji, ki jo finančni trgi prek prefinjenega sistema preprodajanja dolgov izvajajo nad zadolženim prebivalstvom ZDA, se je skupina odzvala s solidarnostjo in prebrisano akcijo, ki je množico ljudi odrešila dolga. Rešitev, ki nam jo ponujajo mlade upornice in uporniki, je preprosta: »Rise up or die« (»Upri se ali umri«).

V besedilu sva večkrat omenili dokumentarec, ki se na prvi pogled zdi bolj filmska zvrst. Vprašanje razlike med filmom in videom je staro in meja med njima ni bila nikdar jasno določena. Odkar je tehnologija cenovno dostopnejša, prevladujoči nosilci pa digitalni, je meja še težje določljiva. Kot kaže razstava *Živele!*, je umetniški video heterogen, zato je lahko predstavljen v različnih oblikah. Pojavlja se v eno- in večkanalnih formah, kot večmedijska instalacija, lahko gre za video-performanse ali dokumentacijo performansov. Videe pogosto spremljajo tudi besedila in drugi predmeti. Zvok je lahko poudarjen ali pa ga sploh ni. Nekatera dela so lahko predstavljena celo na velikem platnu kinodvorane. Na razstavi sva z izбором del skušali poudariti formalni vidik razstavljanja videoumetnosti. Raziskovanje novih form pa je pomembno zaradi upiranja utečenim oblikam filmske in videopripovedi, ki svojo kritiko kapitalizma podajajo tudi skozi formo. Ta vidik video umetnosti izprašujeta mednarodno uveljavljeni videastki Marina Gržinić in Aina Šmid v delu *Obsedenost* (2008). V njem avtorici prek eksperimentiranja s formo in ob izbranih teoretskih pogledih premišljujeta o nastajanju radikalnega znanja, ki nasprotuje novemu in staremu kolonialnemu kontekstu kapitalizma.

V kontekst premlevanja negativnih učinkov kapitalizma in širših družbenih posledic na življenje ljudi uvrščava tudi delo Metke Zupanić *In tukaj smo* (2016). Avtorica v videoinstalaciji vzpostavi situacijo hipnoze, ki simbolizira neodzivnost ljudi na svetovno oboroževalno tekmo, za katero se je po padcu berlinskega zidu za bežen zgodovinski trenutek zdelo, da je zaustavljena. Kapitalski apetiti vojaške industrije so poglavitni vzrok za agresivno širjenje neoliberalizma ter netenje vedno

novih vojn in oboroženih konfliktov, ki se dogajajo stran od zahodnega sveta in do nas prihajajo zgolj kot medijske podobe. ZDA ima največji vojaški proračun, sledi ji Kitajska. Slovenija in ostale evropske države, ki so članice NATA, v tej igri nikakor niso nevtralne. Vlaganje v vojsko se povečuje, na oboroževanje so odzivamo s še več oboroževanja. Nekoč pomembne institucije za zagotavljanje svetovnega miru (kot npr. OZN) pospešeno izgubljajo moč in kredibilnost, v ljudeh pa vse bolj rasteta strah in napetost. Svetu že desetletja grozi jedrska vojna, ki jo lahko povzroči narcisoidni voditelj ali pa morda napaka pri skladiščenju jedrskega orožja. Ko se je Slovenija odrekla pristopu k pogodbi o prepovedi jedrskega orožja ZN in po avgusta razveljavljenem sporazumu o uničenju raket srednjega in kratkega dosega, se zdi, da je človeštvo te novice prespalo. Hipnotizirani od mantre o nujni varnosti smo obstali na tej kritični točki zgodovine.

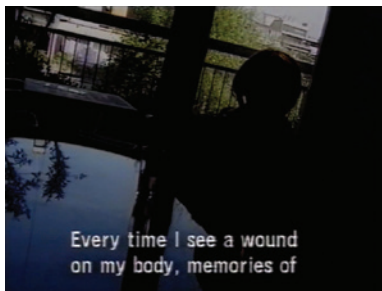
Najin premislek končujeva s čebelami, o katerih v video animaciji *Nazaj v mesto* (2011) govori Polonca Lovšin. Poleg militarizacije družbe in potencialne jedrske katastrofe naše preživetje ogroža tudi podnebna kriza. Eden od odrazov našega neodgovornega ravnanja z naravo je problem množičnega umiranja čebel zaradi pesticidov, kar ima lahko pogubne posledice za rastline, živali in ljudi. Lovšin nam problematiko umiranja čebel sicer predstavi s simpatično stop animacijo, a posledice, ki jih ta predstavlja, so srhljive. Tako kot video Ane Pečar in Oliverja Resslerja tudi to delo ponuja odgovor – skrb za čebele, iskanje prostora zanje. Če smo okolje z intenzivnim kmetijstvom tako preoblikovali_e, da čebele v njem več ne morejo živeti, smo dolžni_e zanje poiskati prostor, v katerem bodo lahko preživele, sicer bomo s čebelami izumrli_e tudi mi_e.

S čebelami zaključujeva tudi zato, ker so nam lahko v dober zgled. Delujejo in preživijo namreč zgolj kot skupnost. Reševanje ene same čebele ni mogoče. Preživeti mora celoten roj ali pa propadejo vse. Rešitev za prihodnost človeštva je najbrž enaka. Razmišljati in delovati moramo v smeri skupnega preživetja ali pa se soočiti z izumrtjem. Na koncu se vračava h kritični misli iz videov *Shadowless A in B*. Rešitev ni v nadaljnjem slepem in pasivnem spraševanju »Kaj se dogaja?«, pri čemer kljub daljnogledu v rokah ohranjamo zavezane oči, temveč v odločitvi za akcijo. Ali kot se misel upora zaključuje v videu *In the Red*: »Upri se ali umri«. Zato odvrzimo prevezo in skupaj pogledjmo resnici v oči.

Živele!

Ana Čigon & Vesna Bukovec

Dela

Zemira Alajbegović & Neven Korda

Med štirimi stenami, 33' 17"

Produkcija: ZANK, VPK & TV Slovenija, 1999; režija: Zemira Alajbegović, Neven A. Korda; scenarij: Zemira Alajbegović; kamera: Matjaž Mrak, Rok Sieberer; off-line montaža: Matjaž Jankovič, Morena Fortuna; on-line montaža: Vojko Zupanc; glasba: Aldo Ivančič; animacija: Oliver Marčeta.

V dokumentarnem filmu svoje zgodbe pripovedujejo ženske, ki so pobegnile pred nasiljem v lastnih družinah in poiskale pomoč v zatočišču. Spregovorijo o letih zlorabe, nasilja, posilstev in osamljenosti. Film vsebuje posnetke iz zatočišča za ženske in otroke – žrtve nasilja, razprave zgodovinarjev in antropologov, ki govorijo o širših razsežnostih nasilja, prizore iz slovenskih igranih filmov in avtorsko animacijo.

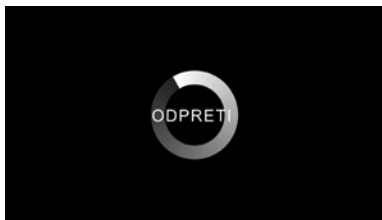

Nika Autor

Obzornik 63 - Vlak senc, 39'

Produkcija: MSUM+ / KGLU, 2017; montaža: Nika Autor, Ciril Oberstar; glasba: Matevž Kolenc, Miha Šajina; glas: Pia Nikolič; prevod: Maja Lovrenov.

Obzornik 63 sledi smernicam obzorniške dejavnosti ter poizkuša umestiti in razumeti določeno podobo – drobec posnetka nekoč slavne železnice Beograd-Ljubljana, kjer begunci danes ne potujejo v vagonih temveč med kolesjem vlakov. *Obzornik 63* se poda v vizualno raziskovanje železnic, njihovega zgodovinskega, socialnega in političnega konteksta.

Vesna Bukovec

Okrožnica, 3' 40"

Produkcija: Vesna Bukovec, 2016

Preprosta animacija v neskočnost vrtečega se kroga sporoča, da v ozadju poteka nek proces, tudi če rezultata še ne vidimo. Nenehno vrtenje simbolizira tok časa, pa tudi ujetost v zanko. Oblika krožnice je oblika črke O. Izpisujejo se na prvi pogled naključne besede na O. Nanašajo se na življenjske odločitve in situacije begunk_cev, zdaj prosilk_cev za azil, ki čakajo na razrešitev prošenj za priznanje mednarodne zaščite. Se bo njihov neskončni krog čakanja nehal vrteti?

Jasmina Cibic

Plodovi naše zemlje, 11' 43"

Produkcija: MGML / Galerija Škuc, 2013; režija: Jasmina Cibic; direktor fotografije: Mark Carey; scenarij povzet po stenografskem zapisniku seje Komisije za pregled umetniških in kiparskih del v novi palači ljudske skupščine, 1957; igralka in igralci: Daša Doberšek, Gregor Gruden, Branko Jordan, Marko Mandić, Pia Zemljič, Grega Zorc; montaža: Michelle Deignan; glasba: Filip Sijanec; zvok: Pip Norton.

Film je bil posnet posebej za projekt *Za naše gospodarstvo in kulturo*, ki ga je avtorica predstavila v slovenskem paviljonu na 55. beneškem bienalu. Projekt je raziskoval vprašanja nacionalne reprezentacije in njenih okvirov. Film rekonstruira parlamentarno debato iz leta 1957 o tem, katera dela bi bila najbolj primerna (dovolj narodno reprezentativna) za okras novo zgrajenega Parlamenta. Dramatizira tako vzorce moči, značilne za sisteme oblasti, kot protislovja, ki so neločljivo povezana s preobrazbami nacionalnih identitet v času in prostoru.

Ana Čigon

Uporni duh, 5'

Produkcija: Ana Čigon in Mestna galerija Ljubljana, 2017; scenarij, animacija, montaža in glas: Ana Čigon; glasba: Vasja Progar.

Boj pogumne mačke z birokracijo ali zgodba o birokratskih težavah na Uradu za mačje zadeve, ko se tam zglesi mačka_ek, ki mu_ji je pridobitev uradnega dokumenta onemogočena zaradi njene_njegove spolne identitete.

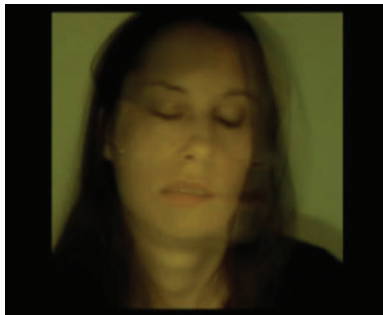

Andreja Džakušič

Taktike preživetja, 42' 40"

Produkcija: Andreja Džakušič, 2011

Video je nastal ob vabilu na razstavo *Pogled na likovno umetnost Slovenije 6*, na kateri je sodelovalo devet slovenskih regionalnih galerij. Od izbranih umetnikov so pričakovali novo produkcijo, ne da bi jim ponudili produkcijska sredstva. Tema takratne razstave je bila določena z naslovom *Jaz, tukaj, zdaj*. Umetnica je zbrala izjave desetih domačih in tujih umetnikov, ki so povezani z njenim delovnim okoljem. Spraševala jih je po njihovih strategijah ekonomskega preživetja.

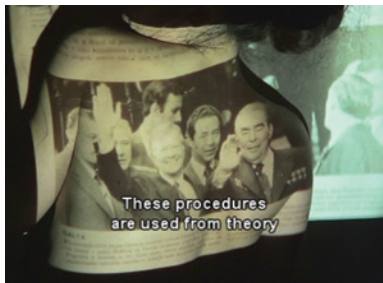

Ana Grobler

Migraine [Migrena], 5' 23"

Produkcija: Ana Grobler, 2007

Migrenski avtoportret avtorice je – od snemanja do montaže – nastajal v času napada migrenskega glavobola. Kamera je statična, z video- in zvočnimi efekti pa skuša delo gledalki_cu približati stanje obolele_ga. Delo se osredotoča na vprašanje, ali je večje število obolelih žensk kot moških pogojeno družbeno ali biološko. V starosti od 35 do 40 let razmerje med bolniki namreč doseže tri ženske na enega moškega, čeprav je v otroštvu število med spoloma izenačeno.

Marina Gržinić & Aina Šmid

Obsedenost, 16' 10"

Produkcija: Marina Gržinić & Aina Šmid in v sodelovanju z Zavodom CCC, Ljubljana in Institut de Cultura de Barcelona, 2008; scenarij in režija: Marina Gržinić, Aina Šmid; besedilo: Marina Gržinić; performerka: Barbara Kukovec; kamera, montaža, animacija: Zvonka Simčič.

Obsedenost premišljuje o emancipatorni politiki in možnosti proizvodnje radikalnega znanja, ki nasprotuje novemu in staremu kolonialnemu kontekstu kapitalizma. Video, ki ga navdihujejo znanje in upor Walterja Mignola, Šefika Tatlića, Ane Vujanović in Alaina Badiouja, gradi konceptualno genealogijo videoumetnosti in njene eksperimentalne zgodovine na vzhodu Evrope, kar je potrebno zaradi sprememb v digitalni produkciji videa in predelave besednjakov kritične umetnostne zgodovine.

Dejmi Hadrović

Silent Observer [Tihi opazovalec], 9' 12"

Produkcija: KulturKontakt Austria, 2017

Videoperformans sestoji iz monologa ženske v zgodnjih tridesetih, ki predstavi ovire, s katerimi se sooča. Vsebinsko se dotika problematik spola, identitete, migracij in etnične pripadnosti. Performans ni le osebnopoveden, ampak tudi izpostavlja skupne poteze današnjega sveta in navorja javnost, da se identificira z izvajalko.

Maja Hodošček

Učna ura, 15'

Produkcija: Maja Hodošček, 2017

Učna ura se dogaja med učno uro v srednji šoli. Vidimo dijake med pogovorom o specifičnem zgodovinskem gibanju, partizanskem šolstvu, ki se je formiralo med II. svetovno vojno v Sloveniji. Izbrano temo je predlagala umetnica, pri pouku pa dijaki berejo pisma partizanske učiteljice. Umetnica kamero usmeri v tihe figure, dijake, ki med učno uro molčijo. Toda njihov molk je vse prej kot miren ...

Sanela Jahić

Tempo Tempo

Dvokanalni video in kinetični objekt

Produkcija: Sanela Jahić, 2014

Tempo Tempo skozi preplet zgodovinskega in aktualnega gradiva, statističnih podatkov in osebnih izjav ter vizualnega in zvočnega plasti zgodbo o pospeševanju proizvodnega procesa ter povečevanju delovne učinkovitosti z namenom večje konkurenčnosti in dobička. Video vključuje arhivske posnetke Franka Bunkerja Gilbretha, pionirja študij gibanja in časa, in aktualne posnetke iz obrata kovinske industrije, kjer delavci in delavke razmišljajo o posledicah robotizacije proizvodnje, njihove izjave pa dopolnjujejo statistični podatki.

Neža Knez

Za-nič

Video 25' 27", besedila, fotografije, knjiga

Produkcija: Neža Knez, 2016

»Na travniku, ki je obljuden s tamkajšnjimi prebivalci, sem izkopavala zemljo. Takoj, ko me je material fizično ustavil, sem se odločila, da luknjo zakopljem nazaj. Mimoidoči so me spraševali, kaj je to, kar je bilo razvidno preko želje (po videti, gledati, slišati), ki se je ohranjala ravno skozi ta nič (za videti). Odgovorila sem jim, da je to le luknja. Ko je bila akcija končana, sem povabila 17 ljudi, da mi napišejo nekaj o tem. Delo je čudno, neumestljivo, in zareže v vsakdanje življenje. Tudi če forma iz zemlje ne obstaja več, obstaja dokumentacija misli – spomina.«

Polonca Lovšin

Nazaj v mesto, 13' 35"

Produkcija: Kud Obrat, 2011; zvok: Bojan Brajkovič; glas: Matija Vastl; prevod v angleščino: Rawley Grau.

»Moje zanimanje je pred časom, ko so se v Sloveniji začeli ponavljati pogini čebel, pritegnil podatek, da je čebelar iz mesta Kranj imel večji pridelek medu kot njegov prijatelj s podeželja. S tem se je začela moja raziskava, ki se osredotoča na čebele, vendar prek čebel predvsem raziskuje odnose človeka do narave, hrane, mesta in podeželja. Pozornost predvsem namenja naravi v mestu in na podeželju in še posebej zamaje naše ustaljene predstave o njej.«

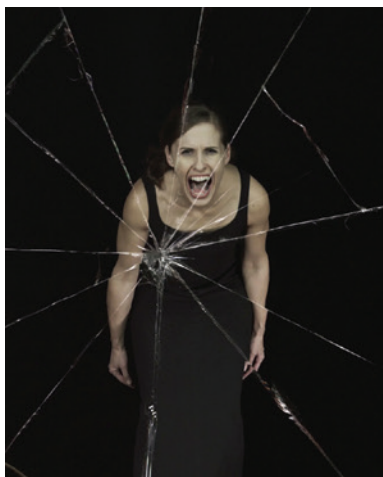

Aprilija Lužar

Ženski Taxi - Govoreči portreti, 66'

Izseki iz osemurne video instalacije
Produkcija: Aprilija Lužar, 2002-2006

Ženski Taxi obsega akcije, instalacije, video portrete, performanse in slike. Izpovedovanje v taksiju, v javni mobilni enoti, je metafora za umetnost Aprilije Lužar. Njeno delo je »izpoved« osebne stiske, ki jo javno predstavi in jo s tem družbeno materializira. Osebnost in javno se prekrivata in za hip postaneta eno. S subtilnimi performativnimi orodji govori o tem, da nasilje nad ženskami ni nekaj, kar je *passé*, temveč je realnost, proti kateri se je treba zoperstaviti in jo spremeniti.

Nika Oblak & Primož Novak

The Scream [Krik]

Videoinstalacija
Koprodukcija: Soulangh Artist Village, Tainan, Taiwan, 2015

Videoinstalacija *The Scream* izhaja iz istoimenske slike Edwarda Muncha. Globoko osredotočena protagonistka videoposnetka nenadoma zakriči z vso silo. Moč njenega glasu razbije steklo ekrana.

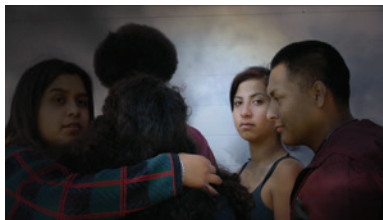

Ana Pečar & Oliver Ressler

In the Red [V rdečih številkah], 20'

Produkcija: Ana Pečar & Oliver Ressler, 2014; režija: Ana Pečar & Oliver Ressler.

In the Red je film o skupini Strike Debt, ki se ukvarja z eno ključnih tem naše dobe – dolgom. Njeni člani v New Yorku sprožajo različne akcije, s katerimi razkrivajo prikrita mehanizme finančnega kapitalizma. Pri tem uporabljajo enake postopke kot borzni posredniki, le da dolg, ki ga odkupijo za stotino osnovne vrednosti (po enaki ceni kot špekulanti), potem odpišejo.

Nataša Prosenč Stearns

Reposition [Ponovno umeščanje], 3' 42"

Produkcija: Kanalya Pictures, 2015

Reposition je skupinski videoportret petih članov kalifornijske organizacije Venice Youth Build, ki omogoča izobraževanje in delovno usposabljanje mladostnikov, ki so se znašli zunaj šolskega sistema in so brez dohodkov. Video je bil realiziran v okviru projekta *Mirror Mirror*, ki vzpostavlja sodelovanje med umetniki in mladoletnimi brezdomci.

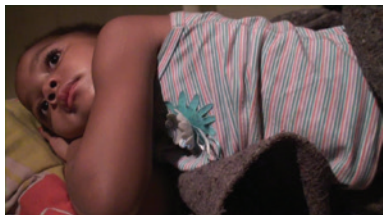

Marija Mojca Pungerčar

Career Fitness [Karierni fitnes], 37' 43"

Produkcija: Marija Mojca Pungerčar, 1998

Video *Career Fitness* vključuje rahlo vizionarsko, pa tudi humorno distanco do karierizma, s katerim avtorica izraža svojo pozicijo vzhodnoevropske umetnice v osvajanju Zahoda. To se dogaja konec devetdesetih, ko analognost prehaja v digitalizacijo. Avtorica v vlogi poslovne ženske v videu demonstrira vaje za krepitev karierne kondicije.

Pila Rusjan

Elisa, 5, 5' 41"

Produkcija: Pila Rusjan, 2010

Elisa, 5 je video o deklici, ki na svoj rojstni dan pristane na ulici, o problemu brezdomstva v São Paulu ter o socialnih neenakostih v svetu. Ultimat štiriindvajsetih ur, po katerem mora več kot tisoč ljudi po sili razmer zapustiti okupirano stavbo sredi mesta, se prepleta s praznovanjem rojstnega dne samo enega izmed mnogih otrok – prebivalcev te stavbe. V Elisinih očeh je hkrati videti veselje in otožnost.

Duba Sambolec

Shadowless A & Shadowless B

[Brez sence A & Brez sence B]

Dvokanalni video, 21' 4" in 21' 5"

Produkcija: Duba Sambolec, 2000

V iskanju skritega in nevidnega, ker neobstoječe nima sence.

Za medijsko-informacijsko dobo je značilno, da dominantni mediji širši javnosti ne posredujejo informacij, ki so ključne za razumevanje razmer in vsebin, ker so določene informacije v nasprotju z njihovim korporativnim interesom ali interesi politike, ki jo zastopajo in zagovarjajo. Tako mediji večinoma posredujejo zgolj informacije, ki propagirajo določeno ideologijo. A zamolčane informacije so bistvene za kritičen vpogled v razmere. Tako smo soočeni s slepoto, ki nas obvladuje in s katero nas tisti na položaju moči lahko nadvladajo. Videa sta del sklopa videoperformansov *NoHomeVideos*©.

Zvonka T Simčič

Ad Utero Ab Ovo, 5'

Produkcija: Zavod CCC, 2007

Zvonka T Simčič je ena redkih vizualnih umetnic, ki v svojih delih pristopajo k temi materinstva na izrazito angažiran način. (Ne)možnost umetne oploditve samskih žensk problematizira v delu, v katerem ob podobi sebe kot noseče Device Marije predstavi lastno izkušnjo oploditve, nosečnosti in rojstva otroka – kot samska ženska v državi, ki umetne oploditve ne omogoča ženskam, ki ne živijo v skupnosti z moškim.

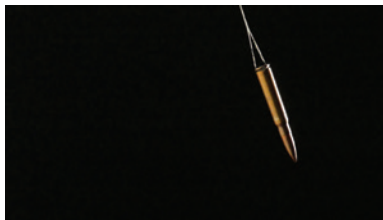

Nataša Skušek

Ekstaza, 11' 28"

Produkcija: Nataša Skušek, 2005

»Video je sestavljen iz desetih video portretov mojega obraza, medtem ko dojim hčerko (dojenje je bilo zelo težavno in boleče zaradi mastitisa).«

Metka Zupanič

In tukaj smo

Videoinstalacija

Produkcija: Metka Zupanič, 2016

Projekt *In tukaj smo* se ukvarja s problematiko vojaškega varovanja/nadzorovanja posameznika ter vplivom vojaških struktur na vsakdanje življenje ljudi. Problemizira militariziranost družbe, ki generira latentno napetost, strah in sovraštvo v vsakdanjem življenju ljudi.

Valerie Wolf Gang

Oprosti, danes mi ne bo uspelo

Videoinstalacija

Produkcija: Valerie Wolf Gang, 2018

Intimno umetniško delo *Oprosti, danes mi ne bo uspelo* se osredotoča na življenjski slog poklicne umetnice, ki se zaradi svoje umetniške prakse sooča z nenavadnim urnikom dela, potovanji, umetniškimi rezidencami in drugimi dejavnostmi, ki ji otežujejo organiziranje osebnega življenja in njegovo usklajevanje s kariero.

Biografije

ZEMIRA ALAJBEGOVIĆ PEČOVNIK je bila v osemdesetih vodilna članica večmedijske in gledališke skupine FV 112/15 in FV Diska ter soustanoviteljica videoprodukcije FV Video in FV Založbe. Med letoma 1983 in 1989 je bila članica kulture elektroglasbene skupine Borghe-sia. V sodelovanju z Nevenom Kordo je avtorica številnih videofilmov, glasbenih spotov in plesnih videov. V zadnjih letih režira dokumentarne filme in televizijske oddaje o umetnos-ti in kulturi.

e-arhiv.org/diva/ZemiraAlajbegovic

NIKA AUTOR je končala študij slikarstva na Akademiji za likovno umetnost v Ljublja-ni in doktorski študij na Akademiji za likovno umetnost na Dunaju. Ukvarja se z razisko-vanjem forme eksperimentalnega filma in dokumentarnih oblik filmske ustvarjalnosti s poudarkom na formi filmskega in fotoeseja ter videoinstalacij. Je soustanoviteljica in člani-ca Obzorniške fronte.

autor.si

VESNA BUKOVEC je diplomirala in magistrirala iz kiparstva na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Deluje kot samostojna avtorica in v okviru umetniške skupine KOLEKTIVA (z Metko Zupanič in Lado Cerar). Predstavila se je na vrsti samostoj-nih in skupinskih razstav v domačem in mednarodnem prostoru. Deluje tudi na področju grafičnega oblikovanja in kuriranja videoumetnosti. Je sodelavka videoarhiva Postaja DIVA pri SCCA-Ljubljana.

vesna-bukovec.net

JASMINA CIBIC živi med Londonom in Ljubljano. Njeno delo je ponavadi krajevno in kon-tekstualno specifično, performativne narave in kot takšno vključuje številne aktivnosti, medijske in gledališke tehnike, s katerimi redefinira ali ponovno premisli obstoječe okolje ali prostor. Posebej se je posvetila projektom na ne-kraji, kot so letališča, čakalnice ali letala, ki so po svojem karakterju anonimna, prehodna, brez lastne identitete ali stalne narodnostne sestave.

jasminacibic.org

ANA ČIGON ustvarja na področju videa, performansa in filma. V svojih projektih se ukvarja z družbenimi in feminističnimi temami, kot so podreprezentiranost umetnic v umetnostni zgodovini, spominjanje in javni spomeniki, nevidnost nekaterih družbenih skupin, LGBTIQ+ tematike, kritika neoliberalizma ipd. V dela pogosto vpleta elemente humora, ironije in satire. V zadnjih letih se posveča tudi dokumentarnemu filmu in animaciji.

anacigon.si

ANDREJA DŽAKUŠIČ je diplomirala na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je končala tudi magistrski študij. Izpopolnjevala se je na Vysoki školi výtvarnýchh umení v Bratislavi na Slovaškem in na Akademii Sztuk Pięknych v Krakovu na Poljskem. Leta 2004 je bila umetnica na delovnem obisku v Belfastu. Ukvarja se z družbeno angažirano umet-nostjo in umetnostjo v javnem prostoru. Živi in dela v Celju.

e-arhiv.org/diva/AndrejaDzakusic

ANA GROBLER je na ALUO UL zaključila magistrski študij in diplomirala na oddelku slikarstva s temo Feministična umetnost v Sloveniji ter (so)kurirala nekaj odmevnih razstav s feministično vsebino. Zaključila je Šolo za kustose in kritike sodobne umetnosti, Svet umetnosti (SCCA-Ljubljana). Zaposlena je v KUD Mreža, kjer je od oktobra 2018 vodja Galerije Alkatraz. Je tudi članica uredniškega odbora portala spol.si in kolektiva Rdeče zore.

e-arhiv.org/diva/AnaCrobler

MARINA GRŽINIČ in **AINA ŠMID** delujeta na področju videa od leta 1982. V desetletjih skupnega delovanja sta svoja videodela in videoinstalacije predstavili na več kot sto festivalih videa in prejeli več pomembnih nagrad. Marina Gržinič (1958) je doktorica filozofije in dela kot znanstvena svetnica na Filozofskem inštitutu ZRC SAZU v Ljubljani. Je profesorica na Akademiji za likovno umetnost na Dunaju. Aina Šmid (1957) je profesorica umetnostne zgodovine in dolgoletna urednica revije Ambient.

grzinic-smid.si

ĐEJMI HADROVIČ je umetnica, katere ustvarjanje temelji na časovnem mediju: videu, fotografiji, performansu in instalaciji. Leta 2018 je bila nominirana za Nagrado skupine OHO za mlade vizualne umetnike. Leta 2018 je prejela nagrado Förderungspreise der Stadt Wien, od leta 2017 je doktorska študentka na Akademiji za likovno umetnost na Dunaju. V svojih delih raziskuje feminizem, spolnost in spol v postjugoslovanskem prostoru.

dejmihadrovic.si

MAJA HODOŠČEK je umetnica, pedagoginja, kustosinja in raziskovalka. Ustvarja videodela, instalacije, knjižne projekte in različne delavnice. Zaključila je magistrski študij na Dutch Art Institutu v Arnhemu na Nizozemskem. Svoje delo je predstavila na več mednarodnih razstavah in festivalih. Leta 2010 je prejela Nagrado skupine OHO.

hodoscek.com

SANELA JAHIC je leta 2008 končala študij slikarstva na ALUO v Ljubljani in v letu 2010 podiplomski študij mednarodne smeri Umetnost v javnem prostoru in nove umetniške strategije na Bauhaus Univerzi v Weimarju. Kot intermedijska umetnica gradi tehnološko podprte kinetične objekte in naprave. V svoji novejši produkciji postavlja raziskovanje kompleksnih odnosov med tehnologijo in družbo ter posamezniki in njihovo identiteto neposredno v kontekst kritike kapitalističnih produkcijskih odnosov.

sanelajahic.com

NEŽA KNEZ je prejemnica nekaterih vidnejših nagrad: priznanja in nagrade za izjemne študijske dosežke na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, nagrade za inovativni pristop k umetniški grafiki, Univerzitetne Prešernove nagrade in Nagrade skupine OHO. Trenutno živi in dela v umetniški rezidenci Švicarija, v letu 2019/20 pa bo začela z enoletno WHW Akademijo v Zagrebu. Svojo prakso in znanje nadgrajuje s sodelovanji doma in v tujini preko rezidenc, konferenc, projektnih sodelovanj, delavnic in razstav.

nezaknez.com

POLONCA LOVŠIN je arhitektka in umetnica. Njeni projekti pripadajo sodobnim umetniških praksam, ki temeljijo na participaciji, lokacijski specifičnosti in umetniški raziskavi. Leta 2015 je zaključila doktorski študij vizualne umetnosti na Univerzi Bauhaus v Weimarju. Zanimajo jo obstoječi družbeni modeli, ki jih s svojimi projekti izzove in z njimi raziskuje alternative.

lovsin.org

APRILIJA LUŽAR ustvarja v medijih slike, akvarela, risbe, videa, performansa in zvočnih del. Njena likovna dela se slogovno raztezajo od portretnega realizma do abstraktne postmoderne slike, performativne akcije pa od body arta do participatornih projektov. Študirala je slikarstvo na Akademiji likovnih umetnosti v Sarajevu in Ljubljani, kjer je leta 1987 diplomirala in leta 1991 zaključila slikarsko specialko. Ima status samostojne kulturne ustvarjalke.

cityofwomen.org/sl/content/umetnica/aprilija-luzar

NIKA OBLAK & PRIMOŽ NOVAK kot tandem na področju sodobne umetnosti delujeta od leta 2003. Razstavljala sta na vidnih mednarodnih prizoriščih, kot so Sharjah Biennial (UAE), Japan Media Arts Festival, Tokio (JP), Istanbul Biennial (TR) in Transmediale Berlin (DE). Prejela sta številne štipendije in nagrade, med drugim CYNETART Award (DE), častno omembo na WRO Biennale (PL), Beli Aphroid, KIBLA MMC (SI) in priznanje Riharda Jakopiča (SI).

oblak-novak.org

ANA PEČAR je mednarodno priznana video- in intermedijska umetnica. Leta 2016 se je s samostojnima razstavama predstavila v Kostanjeviški cerkvi Galerije Božidar Jakac in v Salonu Umetnostne galerije Maribor. Predavala je na Univerzi v Bolzanu (na Forumu o dolgu), leta 2015 pa na Forumu o družbeni neenakosti in umetnosti na Royal College of Art v Londonu. Film In the Red je posnela skupaj z avstrijskim umetnikom Oliverjem Resslerjem, ki je znan po poglobljenem raziskovanju ekonomskih in okoljskih problematik ter iskanju alternativnih ekonomskih sistemov.

www.e-arhiv.org/diva/AnaPecar

NATAŠA PROSENC STEARNS je vizualna umetnica in režiserka, ki ustvarja v medijih videa, filma in instalacij. Po diplomi na ALUO je s Fulbrightovo štipendijo odpotovala v Los Angeles, kjer je končala podiplomski študij na California Institute of the Arts. Njena dela potujejo po mednarodnih festivalih, so del galerijskih in muzejskih predstavitev ter stalnih zbirk. Med drugim je dvakrat razstavljala na beneškem bienalu in prejela nagrado Prešernovega sklada.

natasastearns.com

MARIJA MOJCA PUNGERČAR je leta 1989 diplomirala na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani in leta 2001 magistrirala na San Francisco Art Institute v ZDA. Od leta 1983 razstavlja doma in v tujini. Njena priznanja in nagrade med drugim vključujejo Priznanje Riharda Jakopiča, nagrado na Festivalu neodvisnega filma in Fulbrightovo štipendijo. Je tudi vodja svetovalnice za samozaposlene ustvarjalce, ki jo je ustanovila leta 2014.

mojcapungercar.si

PILA RUSJAN je diplomirala iz Medijskih umetnosti in praks (AU UNG). Od leta 2010 je samozaposlena v kulturi kot videastka. Poleg samostojnih avtorskih del ustvarja vidoe za gledališča in dela kot asistentka režije v filmskih in televizijskih produkcijah.

pilarusjan.wordpress.com

DUBA SAMBOLEC je študirala pravo in končala postdiplomski študij kiparstva na Likovni akademiji v Ljubljani. Dvajset let je poučevala sodobno umetnost na likovnih akademijah v Trondheimu in Oslu. Predstavila se je na številnih samostojnih razstavah in sodelovala na mnogih nacionalnih in mednarodnih razstavah. Prejela je številne štipendije in nagrade. Njena umetniška praksa zaobjema multimedijsko instalacijo, skulpturo, risbo, kolaž, video-/fotoperformans in digitalni fotokolaž.

e-arhiv.org/diva/DubaSambolec

ZVONKA T SIMČIČ je intermedijska in videoumetnica. Vsa njena dela so močno povezana z družbenim prostorom, v katerem živi. V svojih novomedijskih delih postaja »živa« akterka – performerka. Leta 2001 je ustanovila CrossCommunityCreation, zavod za produkcijo sodobne umetnosti in projekte družbenega raziskovanja (Zavod CCC). Zadnjih pet let razvija projekt *Hiša na hribu*, kjer raziskuje sodobno umetnost v povezavi s kulturno in naravno dediščino.

zavod-ccc.org

NATAŠA SKUŠEK je vizualna umetnica. Na ALUO je študirala kiparstvo in nadaljevala študij na Academy of Fine Arts Trondheim na Norveškem. Ukvarja se s skulpturo, videom, fotografijo, grafiko, performansom in oblikovanjem. Zadnjih šest let piše tudi kratke zgodbe. V svojih delih raziskuje razmerje med spoloma, erotiko, spolnost, telo, materinstvo, družino in prehranjevanje.

e-arhiv.org/diva/NatasaSkusek

METKA ZUPANIČ se kot umetnica posveča nadaljevalnim, večletnim projektom. Predstavila jih je na številnih mednarodnih razstavah. Od leta 2002 deluje tudi v umetniški skupini KOLEKTIVA (skupaj z Vesno Bukovec in Lado Cerar). Kot kustosinja pripravlja videoprogram *Video in Progress* v sklopu festivala *Mesec fotografije*, ki ga organizira galerija Photon.

metkazupanic.weebly.com

VALERIE WOLF GANG je slovenska intermedijska umetnica, videastka, režiserka in pedagoginja. Pogosto sodeluje v mednarodnih umetniških kolektivih. Je ustanoviteljica UV Arthouse, ki producira eksperimentalne filme in videoinstalacije ter raziskuje področje novomedijskih tehnologij in interaktivnih multimedijskih del. Pripravlja doktorat s področja obogatene resničnosti in je strokovna sodelavka Institute of Fine Arts Vienna.

valeriewolfgang.com

Ana Čigon **Živele! Performativni aperitiv k videoumetnost**

Performans

Premiera 24. 9. v slovenščini; ponovitev 5. 10. v angleščini

Nov performans Ane Čigon *Živele! Performativni aperitiv k videoumetnosti*, posvečen videoumetnosti, ki so jo med letoma 1995 in 2019 ustvarile slovenske videastke. Z eklektičnim spajanjem pisnih, govornih in performativnih citatov umetnica oblikuje performativno zgodbo, ki gledalke_ce spodbudi k poglobljenemu ogledu razstavljenih del. Performans je v tem smislu oblikovan kot eksperimentalni zgodovinski pregled, ki se sicer razlikuje od klasičnih kritičnih tekstov, a vendarle oživlja videoarhiv, ga aktualizira in s tem spodbuja k ponovnemu premisleku o pomenu in mestu umetniških del slovenskih videastk v umetnostnozgodovinskem kanonu.

Performans odpira razstavo *Živele! 25 let filma in videa*.

Produkcija: Mesto žensk; koprodukcija: SCCA-Ljubljana (Postaja DIVA), KUD Mreža; podpora: Ministrstvo za kulturo, Mestna občina Ljubljana.

Ana Grobler **Živele!**

Predavanje

26. 9., 18.00, Projektna soba SCCA

Umetnica in kuratorka mag. Ana Grobler se že več kot 10 let ukvarja in raziskuje feministično umetnost v Sloveniji. Na predavanju bo predstavila ključna umetniška dela s feministično vsebino, ki so nastajala pri nas od sredine sedemdesetih let. Poudarek bo ležal na umetniških delih, ki so nastala v mediju videa, v povzavi z razstavo v Galeriji Alkatraz. V predavanju se bo dotaknila tudi družbenega okolja in neločljive povezanosti s to vejo angažirane umetnosti.

Predavanje je del spremljevalnega programa razstave *Živele! 25 let filma in videa*.

Koprodukcija: SCCA-Ljubljana (Postaja DIVA), KUD Mreža, Mesto žensk; podpora: Ministrstvo za kulturo, Mestna občina Ljubljana.

**25. Mednarodni festival sodobnih umetnosti – Mesto žensk
Živele! 25 let filma in videa**

Skupinska razstava

24. 9. – 7. 10. 2019

Galerija Alkatraz, AKC Metelkova mesto, Ljubljana

Umetnice: Zemira Alajbegović & Neven Korda,* Nika Autor,* Vesna Bukovec,* Jasmina Cibic,* Ana Čigon,* Andreja Džakušič, Ana Grobler, Marina Gržinić & Aina Šmid, Đejmi Hadrović, Maja Hodošek, Sanela Jahić, Neža Knez, Polonca Lovšin,* Aprilija Lužar, Nika Oblak & Primož Novak, Ana Pečar & Oliver Ressler, Nataša Prosenc Stearns, Marija Mojca Pungerčar, Pila Rusjan, Duba Sambolec, Zvonka T Simčič, Nataša Skušek, Metka Zupanič, Valerie Wolf Gang

Kuratori: Vesna Bukovec, Ana Čigon

*Dela bodo predvajana na maratonu *Živele! 25 let filma in videa* v Kinoteki 3. 10. 2019.

OBRAZSTAVNI PROGRAM

24. 9., 19.00: Performans **Ane Čigon**
Živele! Performativni aperitiv k videoumetnosti
(v slovenščini, Galerija Alkatraz)
26. 9., 18.00: Predavanje **Ane Grobler** *Živele!*
(v slovenščini, Projektna soba SCCA, Metelkova 6)
26. 9., 19.30: Javno vodstvo
(v slovenščini, Galerija Alkatraz)
5. 10., 19.00: Ponovitev performansa **Ane Čigon**
Živele! Performativni aperitiv k videoumetnosti
(v angleščini, Galerija Alkatraz)
5. 10., 19.30: Javno vodstvo
(v angleščini, Galerija Alkatraz)

Odpiralni čas Galerije Alkatraz med festivalom Mesto žensk:

ponedeljek–četrtek: 11.00–19.00

petek: 15.00–23.00

sobota (28. 9. in 5. 10.): 15.00–23.00

nedelja (29. 9. in 6. 10.): 15.00–23.00

scca-ljubljana.org | galerijalkatraz.org | cityofwomen.org

Koprodukcija: SCCA-Ljubljana/Postaja DIVA, KUD Mreža/Galerija Alkatraz, Društvo za promocijo žensk v kulturi – Mesto žensk

Kuratorsko besedilo: Ana Čigon in Vesna Bukovec

Življenjepisi: avtorice

Besedila uredila: Tea Hvala

Angleški prevod: Jedrt Lapuh Maležič

Slovenski in angleški jezikovni pregled: Sonja Benčina

Oblikovanje: Vesna Bukovec

Podpora: Mestna občina Ljubljana – Oddelek za kulturo, Ministrstvo za kulturo RS

Zahvala: Moderna galerija Ljubljana/+MSUM (Tomaž Kučer), Zavod CONA, Miha Zupan

SCCA - LJUBLJANA
Zavod za sodobno umetnost

DIY
Društvo za
inovativno
umetnost

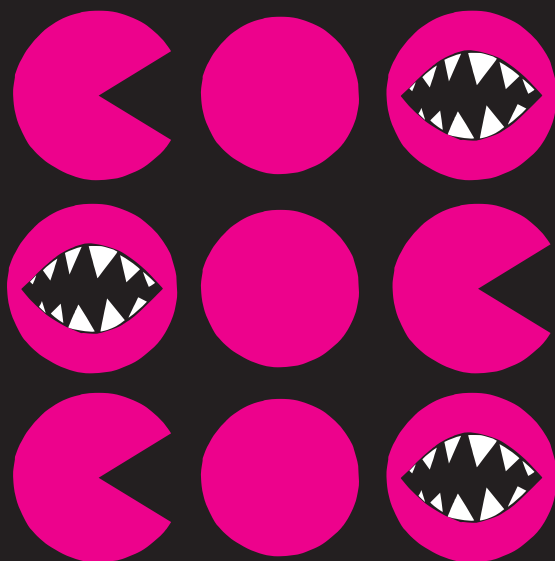
ALKATRAZ
GALERIJA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Mestna občina
Ljubljana

25 • MESTO ŽENSK • CITY OF WOMEN

1.-13. 10. 2019 • LJUBLJANA • MARIBOR